

[Niels Ravn.]

bemærket, at den højtærede landbrugsminister har nævnt, at omkring 40.000 af de for små brug sikkert burde forsvinde. En opgørelse for de sidst forløbne 5 år viser, at der under den nuværende lovgivning er blevet nedlagt 1.126 brug. Med det tempo må den højtærede landbrugsminister vist indrømme mig at hverken han, jeg eller andre nulevende vil opnå at se blot en tilnærmelse til de 40.000.

Der skal være færre om at drive dansk landbrug, hvis det skal give et rimeligt udbytte til den enkelte. Derfor bør denne lovgivning, vi her behandler, afvikles og tilpasses tidens krav. Fremtiden ligger i rationaliseringen.

Af de bemærkninger, jeg her har fremført, vil man forstå, at vi nu mere indtrængende end tidligere opfordrer til, at man samles om en løsning af den opgave, der alene vil kunne føre dansk landbrug frelst gennem den kommende tid. Vi vil naturligvis arbejde aktivt med i det kommende udvalg for at fremme vore synspunkter, men af det, jeg her har sagt, vil man forstå, at man ikke skal forvente det konservative folkepartis medvirken til denne lovgivnings gennemførelse.

Axel Sørensen: Jeg skal på det radikale venstres vegne i modsætning til den ærede foregående taler tilsige vor støtte til lovforslaget. Forslaget indeholder sådan set ikke noget nyt, bortset fra at det som følge af den skete stigning i jordpriser og byggeomkostninger har været nødvendigt at foretage en ajourføring af udlånslovens forskellige satsler. Udgiften til jord og bygninger m. v. til et almindeligt statshusmandsbrug bringes ved denne ajourføring op fra 110.500 til 123.600. Jeg skal ikke tilføje ret mange bemærkninger ud over den, at jeg anser oprettelsen af sådanne familiebrug for noget værdifuldt. Mange landmænd erkender senere i deres erhverv, når de har ombyttet måske et statshusmandsbrug med et gårdmandsbrug, at hvis det ikke havde været

muligt at starte ved et statshusmandsbrug med forholdsvis små midler, havde de aldrig turdet påbegynde en landmands gerning.

Man taler i dag så meget om en strukturændring i landbruget, uden at det egentlig med sikkerhed kan fastslås, hvor stort et landbrug bør være for at være det ideelle brug uden den medhjælperstab, der som også her omtalt i disse år vandrer bort fra landbruget. Vi har jo gennem de senere år vendt vor interesse mod et medlemskab i et større markedsområde, og lad mig her indskyde den bemærkning, at hvis Danmarks deltagelse bliver en kendsgerning, vil vi møde med et gennemsnitslandbrug på ca. 10 ha, mens de øvrige medlemsstaters vil være på omkring 5 ha. Et medlemskab vil altså ikke føre med sig, at vi af den grund skal ønske de små brug i Danmark nedlagt.

Usikkerheden omkring brugsstørrelsen bevirker, at så godt som alle landbrugere i Danmark for øjeblikket ønsker at erhverve så stort et areal til landbrug som muligt, skønt man ikke ved noget sikkert om de enkelte brugsstørrelses økonomiske rolle i fremtiden, bortset fra at vi ved, at de for små brug, brug under 5 ha, fremover vanskeligt vil kunne give deres udøvere en i økonomisk henseende rimelig tilværelse.

En strukturændring, der har som mål at skabe større landbrugsbedrifter, vil efter min mening frembyde den fare, at det kommende generationsskifte bliver uhyre vanskeliggjort — det være sagt i modsætning til den ærede foregående talers bemærkninger — bl. a. ved, at den nye generation ikke tilnærmelsesvis kan præstere de store kapitalindskud, der forlanges for opnåelse af skøde til et gårdmandsbrug, og langt mindre kan være i besiddelse af den driftskapital, der ubønhørligt kræves, hvis man skal kunne drive et landbrug rationelt i dag; det er noget, som alle vi, der har tilknytning til landbrugserhvervet i dag, har kendskab til. Den voldsomme inflation vil sammen med bestræbelserne for at gøre landbrugsejendommene større i areal efter min mening bevirke, at den, der ønsker at